

In memoriam Mgr. Jan Van Cauwelaert, voormalig bisschop van Inongo

Op 18 augustus jongstleden is Mgr. Jan Van Cauwelaert, oud-missionaris van Scheut, vredig ingeslapen in de leeftijd van 102 jaar. Op één enkele na was hij de oudste katholieke bisschop ter wereld.

GUIDO BOSTEELS

Geboren op 12 april 1914, was de aflijvige, zoals algemeen geweten, de zoon van minister van staat Frans Van Cauwelaert, oud-voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Verrast door het uitbreken van de oorlog, slaagt hij er toch in Portugal te bereiken, waar hij inscheept voor Matadi. In Leopoldstad aangekomen, stuurt monseigneur Six, apostolisch vicaris, hem naar Bokoro aan de Lukenierivier.

In uiterste nederigheid vat deze zoon uit een familie van notabelen zijn taak als missionaris aan. Hij wordt reispatser, die met zijn fietsje rondrijdt in de omliggende dorpen, waar hij godsdienstles geeft, de sacramenten toedient en ook aan palavers deelneemt. Zo komt hij ertoe aan zijn overste de toelating te vragen om tijdens de zondagsmis geen klassiek sermoeën meer te prediken maar met de lokale gemeenschap in dialoog te treden en via een spel van vragen en antwoorden dieper in hun gedachtelevens door te dringen.

In 1945 wordt hij naar het intervicariaal seminarie van Kabwe in West-Kasaï gezonden, waar hij de jonge kandidaat-priesters vormt. Hij straalt er een sterke persoonlijkheid uit door zijn inzicht en zijn openheid van geest.

In 1953 wordt het apostolisch vicariaat Leopoldstad gesplitst : het binnenland wordt het apostolisch vicariaat Inongo genoemd, waarvoor de verantwoordelijkheid in de handen valt van de jonge Jan Van Cauwelaert. Honderdjarig prelaat.

Als hij in 1959 de titel van bisschop krijgt, spreekt hij rake taal : 'Ik word de eerste bisschop van Inongo, maar ik hoop er weg te gaan als de laatste blanke bisschop !' En inderdaad, in

1967 – 53 jaar oud – neemt hij ontslag om plaats te ruimen voor een Congolese opvolger.

Het beleid dat de jonge bisschop in de dertien jaren van zijn episcopaat zal voeren geeft blijk van durf : 'De tijd om te domineren is voorbij en heeft eigenlijk voor de Kerk nooit bestaan' : dat was zijn boodschap en waarschuwing in 1954. De roerige periode van de onafhankelijkheid verloopt ook niet zonder kleerscheuren. In augustus 1960 wordt Inongo geteisterd door muitende soldaten die de zusters en paters aan allerlei geweldpleging onderwerpen. Ook Mgr. Van Cauwelaert wordt met geweerkolven geslagen en komt samen met andere missionarissen in de gevangenis terecht.

In 1962 begint ook de tijd van het Tweede Vaticaans Concilie. Onze bisschop kennende, begrijpt men het enthousiasme waarmee hij aan de werkzaamheden deelneemt.

Na diverse hoge functies in Rome te hebben vervuld, keert hij in 1972 voorgoed naar ons land terug, ditmaal om op eigen bodem zijn missionair apostolaat voort te zetten. Hij is er actief in een hele rits van activiteiten : Interdiocesaan pastoraal Beraad, Comité van de Missionerende Instituten en vooral Pax Christi. Hij wordt voorzitter van Pax Christi Vlaanderen.

Grote vredesmanifestaties, strijd tegen de bewapeningswedloop, de mensenrechten, noem maar op, geen inspanning was hem teveel en hij hield die vol zolang zijn krachten hem daartoe in staat stelden.

Wij buigen met eerbied voor de nagedachtenis van deze eminente personaliteit. ■

Mgr. Jan Van Cauwelaert

La traduction française de cet article se trouve sur notre site www.memoiresducongo.be